

INTERVIEW: TOM DUTRY – FOTO'S: DE ZUIDPOORT

DE ZUIDPOORT

REIKT/KIJKT NAAR DE TOEKOMST

DE ZUIDPOORT IS EEN ERKENDE VERENIGING WAAR ARMEN HET WOORD NEMEN, (OPGERICHT IN NOVEMBER '96) WAT BETEKENT DAT WE WERKEN VOLGENS 6 CRITERIA: ARMEN VERENIGEN ZICH, ARMEN HET WOORD GEVEN, WERKEN AAN MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE, WERKEN AAN MAATSCHAPPELIJKE STRUCTUREN, DIALOOG EN VORMING EN ARMEN BLIJVEN OPZOEKEN. Het samenbrengen van mensen in armoede, vorming (zowel aan deelnemers en vrijwilligers, maar ook aan externen) en werken aan structurele aanpassingen zijn wel de 3 belangrijkste.

FRANK sprak met Steven Van Hemelryck, één van de drie drijvende beroepskrachten achter de Zuidpoort.

Wat zijn jullie kernopdrachten?

Onlangs hebben we een meerjarenplan geschreven voor 3 jaar, waarin we 3 doelstellingen hebben beschreven:

Een thuis zijn, wat wil zeggen dat we een huis willen zijn waar iedereen welkom is met de focus op mensen in armoede. Voor velen zijn we een 2de thuis, soms ook de enigste. We werken hieraan via open ontmoeting, waar mensen koffiedrinken, vragen stellen...

Strijd voeren: vanuit alles dat we opvangen van mensen zoeken we een rode draad en bespreken we hoe we dat kunnen aanpakken, of opgelost zien en daarmee in dialoog gaan met de oplossingsinstanties.

De derde doelstelling is 'samen', waarbij we de focus leggen op onze identiteit als vrijwilligersorganisatie. We werken met weinig personeel (1,7 VTE), en een 40-tal actieve vrijwilligers, waarbij we kiezen voor mensen in armoede en mensen niet in armoede.

Daaronder zit ook een cultuur van heel veel inspraak: iedereen die actief is geeft de Zuidpoort mee vorm.

Wat is jullie sterkte als Zuidpoort?

We zijn sterk in het bereiken van mensen in armoede die moeilijk bereikbaar zijn. We zijn ook echt een vereniging: mensen komen hier één of meerdere keren per week naar toe, en ze noemen zichzelf ook Zuidpoorter. Het is echt een vereniging zonder lidmaatschap. Maar mensen voelen zich wel lid van onze organisatie, en weten ook dat ze invloed hebben, ze hebben daar iets te zeggen. Dat zorgt voor een grote betrokkenheid in de Zuidpoort, het is een veilige, vertrouwde basis.

We bereiken ook veel mensen die in andere plaatsen niet welkom zijn, omdat ze daar als moeilijk worden bestempeld.

Wat doen jullie om dat te realiseren?

Er zijn organisaties die 'filteren', maar dat doen wij niet. Ook niet in de themawerkingen, we werken met iedereen. Dat zorgt soms voor een trager proces, maar dat is belangrijk. Daarnaast hebben wij veel laagdrempelige werkingen: ontmoeting met een tas koffie, ons wekelijks kookatelier, de uitstappen. En onze tuin, in de zomer komen mensen graag naar de tuin, voor de rust.

Dit aanbod zorgt voor de instroom, we hebben best wel activiteiten waar je gewoon jezelf kan zijn, de krant lezen, grasmaaien als je goesting hebt... er gewoon zijn zonder verwachtingen. We hebben er ook voor gekozen dat iedereen die wil, mee kan werken aan onze theaterwerking, hoe moeilijk dat dat ook is. Dat heeft natuurlijk een impact hoe het stuk eruit zal zien, en hoe snel dat we tot een scenario komen.

Vrijwilligers zijn heel belangrijk voor jullie werking. Vertel eens waarom?

Ja, nog veel meer dan vroeger: de themawerking, die nu tijdelijk samenvalt met de theaterwerking bestond 5 jaar geleden uit een groep, waarvan 7 mensen met armoede ervaring, en 5 zonder. Nu zitten we met een groep van 25 mensen. En het zijn voor het overgrote deel mensen in armoede die hieraan deelnemen. Ik ben daar zeer blij mee.

Op welke manier word je vrijwilliger bij jullie?

Sinds kort is er een beter vrijwilligersbeleid uitgedokterd. We hebben 3 types vrijwilligers: begeleiders-vrijwilligers, die bv. uitstap begeleiden, kookmoment... Daarnaast hebben we de praktische vrijwilligers, die boodschappen doen, koffiezetten, grasmaaien, en dan hebben we nog onze deelnemende vrijwilligers, een erfenis van het project 'iedereen vrijwilliger'.

Met elke vrijwilliger hebben we een intakegesprek, waarbij we polsen naar hun vragen en wensen, en peilen naar de visie op armoede. En afhankelijk daarvan wordt gestart, met een inlooperperiode. Onze vrijwilligers en deelnemers komen vanuit gans Gent, maar we zijn wel 6 jaar geleden naar hier gekomen met de idee om alles wat hier in Nieuw Gent leeft te versterken. Onze communicatie is ook gericht op Nieuw Gent. We zien wekelijks een 50-tal bezoekers en vrijwilligers, waarvan 70% uit de wijk komt.

Hebben jullie (structurele) samenwerking met partners uit de wijk?

Nee, met onze 1,7 VTE, waarbij de 0,7 betaald wordt met ons spaargeld nota bene, hebben we geen tijd over. Wel sluiten we zo veel als mogelijk aan bij wijkoverleggen.

Missen jullie dat?

Ja, het zou zeker sterker zijn mochten we dat doen, maar dat kan nu niet wegens tijd te kort. 'Bij Pino' was een kans om structureel samen te werken, maar na het voortraject hebben we daar de rol gelost, zonder duidelijke reden...

Waar liggen de bezoekers van de Zuidpoort wakker van?

In de voorbije 5 jaar is 'wonen' nog problematischer geworden, en ook een stijging van mensen met een psychische kwetsbaarheid, met als gevolg dat het moeilijker wordt om samen te leven, meer conflict, meer angsten.

Het is heel confronterend om te zien hoe weinig er voor die kwetsbare mensen gezorgd wordt, dat ze geen plaats krijgen, waar ze zelf veilig zijn.

Wat is er dan nodig om hierop een antwoord te bieden?

Wat wij doen is zeer zinvol, maar biedt geen oplossing hier en nu. Wat wel misschien zou werken is een soort kortverblijf, waar mensen een time out kunnen nemen op een plaats waar ze zich wel goed voelen. Want het bestaande aanbod is voor sommigen een taboe, of een plek waar ze negatieve ervaringen hebben opgelopen. We zijn er nog niet in geslaagd om een plek uit te vinden waar mensen vrijwillig naartoe gaan om eventjes weg te kunnen zijn en tot rust te kunnen komen. Een soort tussenoplossing tussen ambulante en residentiële opvang. Voor sommigen is het huidige ambulante aanbod voldoende, maar voor anderen blijft dat een oplapwerk, waarbij ze blijven wonen in een stressvolle omgeving.

Ik stel me de vraag of er op dit moment voldoende wordt nagedacht over de nood aan zorg die blijft bestaan, eenmaal alle woningen zijn gerenoveerd. (In Nieuw Gent wordt een groots revitalisatieproject opgezet, waarbij de huidige appartementsblokken zullen worden vervangen door nieuwbouw.)

►►► Ik zou bijvoorbeeld zeer graag aan de slag gaan met bewoners en partners omtrent het thema 'stressvrije omgeving'. Niet dat alle functies dan in de directe omgeving moeten worden uitgebouwd, maar er zou wel moeten worden over nagedacht wat er nodig is om een geestelijk gezonde omgeving te creëren. Mijn oorspronkelijke droom was dat we de kerk op het plein volledig mochten gebruiken, waarin je in de ene hoek een PlayStation-hoekje had, en in de andere hoek een kaartspel, een grote keuken, een theatterruimte...

Wat zou een uitdaging zijn voor de Zuidpoort?

Het ganse renovatieproject baart me zorgen: de werken voorzien in de komende jaren zullen voor veel mensen extra stress veroorzaken: de werf zelf, de onrust van de huurders van waar ze terecht zullen komen, wanneer is het aan mij... dan vraag ik mij af of we niet te praktisch bezig zijn over de verhuis en waar kan er een voetbalpleintje voorzien worden? Moeten we ook niet nadenken over de zorg tijdens de werken: 10 jaar leven op een bouwwerf, wat zullen mensen nodig hebben om hier goed te kunnen leven?

Hoe kijken jullie naar de instroom van nieuwe huurders en nieuwe leden van de Zuidpoort?

Het is moeilijk om huurders met een migratie achtergrond te betrekken in de inhoudelijke werking van de Zuidpoort. Het lukt ons sporadisch bij het kookatelier, het lukt ons goed bij de uitstappen, maar in de themawerking helemaal niet. Het is ook een werkpunt in ons meerjarenplan, en we starten binnenkort een traject met een verandercoach, samen met 2 andere verenigingen om te kijken hoe we dat best aanpakken. We hebben de voorbije jaren een aantal pogingen ondernomen, en we hebben met experts hierover nagedacht en geëxperimenteerd, maar het lukt niet. Onze methodiek is ook zeer talig: we praten heel veel, over moeilijke zaken, waar mensen zich dikwijls voor schamen, over gevoelens, en dat allemaal doen in een taal die niet je moedertaal is blijkt niet zo evident.

We gaan iets moeten veranderen aan onze methodiek. Het is ook een verwachting van de lokale overheid dat we daarop in zetten. Ze verwachten resultaten te zien, maar ook in het jeugdverenigingsleven loopt het niet gemakkelijk. Met de verandercoach zetten we daar zeker op in. Anderzijds, de lokale overheid zou ook zelf een stap kunnen zetten: het is momenteel mogelijk om een Vlaamse erkenning aan te vragen als vereniging waar armen het woord nemen, weliswaar zonder bijhorende subsidies. De Stad zou een keuze kunnen maken om daar zelf voor in te staan. Want dat gaat niet over gigantische bedragen.

Hebben jullie een verwachting naar het nieuwe bestuur?

Er moet in ieder geval een oplossing komen om mensen in armoede beter te laten participeren aan het beleid. Ik merk nu dat heel veel initiatieven die genomen worden door de lokale overheid niet toegankelijk zijn voor mensen in armoede. Als voorbeeld zou je het initiatief van de burgerbudgetten kunnen nemen: weinig mensen in armoede hebben hierin geïnvesteerd, omdat het traject te complex was. In Nieuw Gent wonen er heel veel mensen samen die vooral bezig zijn met overleven, waarbij er te weinig bandbreedte overblijft om aan iets leuks te denken. De 'bandbreedte' van onze wijk is hiervoor gewoonweg te smal.

We zijn in Gent wel blij met de aanvullende financiële hulp, maar het mag nog hoger.

Ik denk niet dat wij met de lokale organisaties en verenigingen de problemen in Nieuw Gent gaan kunnen oplossen. We werken met z'n allen hard, met veel moed en wilskracht, soms tegen beter weten in, maar we werken met de troeven die we maar hebben, en veel troefkaarten hebben we niet: het is in veel gevallen te weinig, te fragmentair, te tijdelijk, teveel boven de hoofden van de bewoners.

Wat zou je nog willen veranderen, verbeteren?

We hebben gewoon te weinig tijd om in te zetten op samenwerking. We hebben alle aanwezige inzet die we nu hebben, de volle 1,7 VTE, nodig om het werk te doen dat we moeten doen. Samenwerking opzetten komt daarbovenop, toch vooral in de opstart, en die tijd missen we.

Onze werking draait echt op volle toeren: elke donderdag met 30 bezoekers, ons parlement op zaterdag met 50 deelnemers (!) wat dus nog maar eens aantoonde dat er echt wel nood is aan dergelijke werkingen, waar mensen zich thuis voelen.

De betekenis die mensen halen uit deelname aan de werking is in onze ogen een bijzondere vorm van activering: het gaat over een bijdrage vanuit de mensen zelf, die zeer hard wordt gewaardeerd. Opnieuw kom je dan uit op het belang van een plek waar bezoekers welkom zijn, om van daaruit te kunnen deelnemen aan moeilijker thema's. We moeten de noodzaak en het belang van plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten veel scherper kunnen aantonen: ik heb het gevoel dat veel te weinig mensen op de hoogte zijn van de moeilijkheid en de complexiteit van het realiseren en uitbouwen van een basiswerking voor mensen die leven in kwetsbare positie.

Daarnaast heb je de hulp- en dienstverlening, die in Vlaanderen enorm is uitgebouwd, maar het pijnlijke is dat veel mensen dat niet ervaren als hulpverlening. Voor leken, mensen die niet in een precaire situatie leven, lijkt het alsof er op alle vragen antwoorden zijn: de hulp- en dienstverleningsvragen zijn als het ware volledig gedekt: van een CLB tot een RVT, van het OCMW naar sociale huisvesting... Maar als je het niet kent van dichtbij, dan zou je kunnen veronderstellen dat bv. op het thema wonen, sociale woningen een antwoord zijn voor mensen die het financieel niet gemakkelijk hebben. Totdat je één van de appartementen bezoekt hier in de wijk. Er is juist niets in orde. ■

